

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2016թ. 2-րդ եռամսյակի ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«ՀԱՅԵԿՈՆՈՍՐԱՎԱԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՍԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակչության կողմանը հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ.. «Հայպետառանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և բվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԵԿՈՆՈՄՔԱՆԿ» ԲԲԸ իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկերում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գյուղություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրծատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուրիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ռ. Հայրապետյան

Ի. Յաբարովա

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ՝ Ռ. Բաղալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով՝ Օ. Զիջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ գործառնական գծով՝ Ա. Առաքելյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ միջազգային և զարգացման գծով՝ Ա. Մանրիկյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Ռազմավարության և ոլիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Վ. Զհանգիրյան

Վարկավորման վարչության պետ՝ Ն. Կարապետյան

Պլաստիկ քարտերի վարչության պետ՝ Ա. Գալստյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.06.2016թ. դրությամբ կազմում է 3,164,455 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 1,265,782 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկն ունի 3014 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուրբիայան Սարիբեկ Ալբերտի 25.9 %
Սուրբիայան Խաչատոր Ալբերտի 14.38%
Սուրբիայան Ռոբերտ Ալբերտի 14.97%
Սուրբիայան Էղուարդ Ալբերտի 11.18%
Վերակառուցման և Զարգացման Բանկ 11.05%

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում:
Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին առողջության վճարները

Բանկի արտաքին առողջություն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին առողջություն իրականացնող անձի վարձատրության շաբթ հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և Ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենսարդունական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վճատվ վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Օվերլաֆտների, օվերնայքների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցախանց ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում

Է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեզրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Ծահաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Ծահագրծումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Ծահաքամինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժութային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժություն կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժություն արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսարվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժութային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժություն արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վճար ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժություն արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժությի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջրանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և

պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր կուտակային կենսաքոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարրերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարրերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Քանիկ՝ ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք. մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ. հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նոյն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Քանիկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Քանիկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով,

ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվորյունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահպող միջոցներից (բացառությամբ Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման գգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, եթե նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխառուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահպող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի դեկազրության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Չահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիերային հավելագների (մարժանների) կարծածամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնպիսի պրոտեկտիվ մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Չահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և շիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյան շահույթ/վնասով վերաչափող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթերից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույթից, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն

պահը, երբ նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում: Եթե վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղշված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդ՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բնոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործուները: Դրական իրական արժեքը ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժության գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հողվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվորյունում համաշափորեն ճանաչվում են գուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետզննան պայմանագրեր

Հետզննան պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզննան պայմանագրերով վաճառված արժեքները հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահպող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեքներ, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հոդվածներում: Հետզննան պայմանագրով ձեռքբերված արժեքների դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխառվություններ հոդվածներում: Արժեքների գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզննան պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդ՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուած

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուածների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուածների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՍՍ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)` ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն ՖՀՍՍ-ի՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ՖՀՍՍ-ով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման շափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մերժուական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է ՖՀՍՍ-ով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն ՖՀՍՍ-ի պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով ՖՀՍՍ-ով սահմանված շափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ շափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է ՖՀՍՍ-ի համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ ՖՀՍՍ-ով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Չափութահարկի օրենքի» համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)` ՀՀ դրամով, բացառությամբ շենքերի, որոնք հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով : Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գննան գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած գեղչ և արտոնություն հանվում է գննան գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարրերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ,	
UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ,	8 տարի 12.5%
գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝	
տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր	
(պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր),	
POS տերմինալներ, մոդեմներ,	3 տարի 33.3%
Ցանցային սարքեր	5 տարի 20%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարրերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Ծահութահարկի օրենքի» համաձայն : Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հոդի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդ՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարրերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են ՖՀՍՍ-ով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չքաշխաված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված

մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով 20 տարվա ընթացքում::

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցածապրանքները, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համարվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համարման արդյունքում հայտնարերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահարաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահարաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշիռի անսարքից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշիռի անսարքից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետզնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ծանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, բողարկված արժեքները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, եթե դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, եթե դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ ՖՀՍՍ-ի և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեգմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեգմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեգմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեքներ

Թողարկված պարտքային արժեքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ զուգած գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեքները չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված զուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեքների շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են առողջտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության շրացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսասական հաշվետվորյունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվորյունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրագործելի է:

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	46,486	79,802	52,113	84,780
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառվություններից	2,256,371	4,426,023	1,946,666	3,862,975
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	179,250	460,040	213,260	402,683
Տոկոսային եկամուտ «ՈԵպո» պայմանագրերից	86,510	132,274	123,412	227,322
Այլ տոկոսային եկամուտ	772	5,031	-	634
Ընդամենը	2,569,389	5,103,170	2,335,451	4,578,394
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	382,070	724,327	342,383	669,466
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	705,279	1,382,318	641,515	1,295,643
Տոկոսային ծախսեր «ՈԵպո» պայմանագրերի դիմաց	147,754	330,676	228,468	537,005
Տոկոսային ծախսեր ստորադափոխառությունների դիմաց	157,774	292,150	118,477	124,000
Այլ տոկոսային ծախսեր	7,882	15,153	-	24,376
Ընդամենը	1,400,759	2,744,624	1,330,843	2,650,490
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,168,630	2,358,546	1,004,608	1,927,904

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով եկամուտներ	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Դրամարկային գործառնություններից	39,356	64,947	35,581	60,320
Հաշվարկային ծառայություններից	237,861	462,195	254,743	480,942
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	5,452	10,891	2,959	5,205
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	1,843	3,720	5,606	9,509
Վճարային քարտերի սպասարկումից	25,876	49,917	25,268	40,530
Այլ կոմիսիոն վճարմեր	36,939	78,182	35,916	73,520
Ընդամենը	347,327	669,852	360,073	670,026
Կոմիսիոն և այլ վճարմերի տեսքով ծախսեր				
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարմեր	609	1,178	620	1,157
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարմեր	33,076	65,177	36,374	68,875
Երաշխիքների, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարմեր	6,900	11,947	9,073	17,539
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	5,857	24,324	3,404	7,654
Այլ կոմիսիոն վճարմեր*	33,021	63,895	28,951	55,624
Ընդամենը	79,463	166,521	78,422	150,849
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարմեր	267,864	503,331	281,651	519,177

* Այլ կոմիսիոն վճարմեր տողում արտացոլված են հիմնականում վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարմերը

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ Եկամուտ, այդ թվում՝	(1,833)	(3,780)	(7,489)	(29,023)
ածանցյալներից	(1,833)	(3,780)	(7,489)	(29,023)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից գուտ Եկամուտ	(3,072)	37,163	61,811	(158,171)
Ընդամենը	(4,905)	33,383	54,322	(187,194)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից				
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից գուտ Եկամուտ, այդ թվում՝	41,042	74,277	-	1,328
պարտքային արժեքներից	(29,689)	3,546	-	1,328
Ընդամենը	41,042	74,277	-	1,328
Արտարժութային գործառնություններից				
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված գուտ Եկամուտ	157,810	296,987	163,436	346,760
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված գուտ Եկամուտ	(7,627)	(62,773)	(58,363)	146,283
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված գուտ Եկամուտ	-	28	210	1,164
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված գուտ Եկամուտ	-	6	5	466
Ընդամենը	150,183	234,248	105,288	494,673
Զուտ Եկամուտ առևտրային գործառնություններից	186,320	341,908	159,610	308,807

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական Եկամուտ»

				Հազ դրամ
	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	118,060	191,261	50,745	97,411
Չիմնական միջոցների և նյութական ակտիվների օտարումից ստացված գուտ Եկամուտներ	(18,379)	(17,485)	(2,401)	(2,401)
Այլ Եկամուտներ*	13,178	22,419	21,464	31,296
Ընդամենը	112,859	196,195	69,808	126,306

Այլ Եկամուտներ* հոդվածում արտացոլված են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գործույնների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ Եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ»

				Հազ դրամ
	01/04/2016- 30/06/2016	01/01/2016- 30/06/2016	01/04/2015- 30/06/2015	01/01/2015- 30/06/2015
Քանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)				
Սկզբնական մնացորդ	-		23,873	23,873
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	-	-	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/04/2016- 30/06/2016	01/01/2016- 30/06/2016	01/04/2015- 30/06/2015	01/01/2015- 30/06/2015
Սկզբնական մնացորդ	3,814	5,049	4,692	8,504
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	(101)	(1,336)	(1,106)	(4,918)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				

Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	3,713	3,713	3,586	3,586
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/04/2016-30/06/2016	01/01/2016-30/06/2016	01/04/2015-30/06/2015	01/01/2015-30/06/2015
Սկզբնական մնացորդ	1,063,512	1,002,391	738,358	736,558
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	131,461	264,111	184,031	234,318
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	57,818	86,253	26,634	46,638
Պահուստի օգտագործում	(82,327)	(182,291)	(96,496)	(164,987)
Վերջնական մնացորդ	1,170,464	1,170,464	852,527	852,527
Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն 17)	01/04/2016-30/06/2016	01/01/2016-30/06/2016	01/04/2015-30/06/2015	01/01/2015-30/06/2015
Սկզբնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)	01/04/2016-30/06/2016	01/01/2016-30/06/2016	01/04/2015-30/06/2015	01/01/2015-30/06/2015
Սկզբնական մնացորդ	5,267	3,167	2,984	3,435
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ	4,789	6,889	5,346	3,410
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ			1,515	3,015
Պահուստի օգտագործում	(2)	(2)	-	(15)
Վերջնական մնացորդ	10,054	10,054	9,845	9,845
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով (Ծանոթագրություն 30)	01/04/2016-30/06/2016	01/01/2016-30/06/2016	01/04/2015-30/06/2015	01/01/2015-30/06/2015
Սկզբնական մնացորդ				
Պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ				
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
Ընդամենը գուտ մասհանումներ պահուստներին	136,149	269,664	188,271	232,810

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.04.2016-30.06.2016	01/01/2016-30/06/2016	01.04.2015-30.06.2015	01/01/2015-30/06/2015
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	850,137	1,648,079	786,420	1,621,001
Ծախսեր սոցիալական ապահովության պետական հիմնադրամին հատկացնումների գծով	453	885	351	675
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	-	-	95	135
Գործուղման ծախսեր	22,752	30,613	13,760	14,950
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	83,693	165,020	61,780	123,957
Ապահովագրության ծախսեր	22,198	43,742	27,619	41,538
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	33,081	61,244	10,339	18,758
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	40,821	96,833	42,405	95,232
Առողջապահության ծախսեր	3,661	14,521	820	12,048
Կառավարման միջոցների գծով ծախսեր	22,859	48,206	23,396	49,224
Տրանսպորտային ծախսեր	26,200	47,822	27,067	52,061
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	53,574	107,567	48,218	95,937

Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	14,991	28,898	18,075	36,531
Այլ վաշչական ծախսեր	30,932	33,670	(3,599)	1,060
Ընդամենը	1,205,352	2,327,100	1,056,746	2,163,107

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ
աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական
աշխատավարձի չափ

	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	853	851	854	867
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	301	300	300	299

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015	Հազ դրամ
Այլ գործառնական ծախսեր					
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	306	306	-	-	
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	67,000	134,000	62,500	125,000	
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	62,600	91,633	57,162	107,262	
Դիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների անորոշիզացիոն ծախսեր	126,923	224,092	97,478	191,860	
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	18,186	35,528	16,946	33,501	
Այլ ծախսեր	67,019	130,052	53,551	116,811	
Ընդամենը	342,034	615,611	287,637	574,434	

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում
արտացոլված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար
սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի
ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վնաս»

		01/01/2016- 31/03/2016		01/01/2015- 31/03/2015	Հազ դրամ
Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից գուտ եկամուտ					
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից եկամուտ		(0)			9,694

Ծանոթագրություն 11. «Ծահութահարկի գոնվ ծախս (փոխհատուցում)»

Ծահութահարկի գոնվ ծախս	01.04.2016 30.06.2016	01.01.2016 30.06.2016	01.04.2015 30.06.2015	01.01.2015 30.06.2015
Ընթացիկ հարկի գոնվ ծախս	72,140	90,519	2,730	3,800
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճամաչված ճախորդ ժամանակաշրջանում ընթացիկ հարկի ճշգրտումները	(309)	6,314		
Հետաձգված հարկի գոնվ ծախս	(31,724)	(25,754)	4,676	(805)
ԸՆԴՀԱՄԵՆԻ	40,107	71,079	7,406	2,995

Հազ դրամ

	01.04.2016 30.06.2016	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2016 30.06.2016	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.04.2015 30.06.2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2015 30.06.2015	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Ծահութը մինչև հարկումը	52,140		187,607		(16,686)		(78,168)	
Ծահութահարկ դրույթաչափով	10,428	20	37,521	20	(3,337)	20	(15,634)	20
Հարկան նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումները ոչ ժամանակավոր տարրերությունների գոնվ								
Զիարեկող եկամուտներ	(25)	0.05	(51)	0.03	(84)	(0.50)	(475)	(0.61)
Հնվագեցվող ծախսեր	1,006	(1.93)	21,328	11.37	569	(3.41)	51,184	(65.48)
Հզմնահատված հարկային վճառք		-		-		-	-	-
Բազասաման/դրական փոխարժեքային տարրերություն	1,525	2.92	12,553	(6.69)	11,671	(69.94)	(29,350)	37.55
Նախորդ տարրա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	(307)	(1)	6,314	3		-	-	-
Այլ արտոնություններ	27,480	(52.70)	(6,587)	3.51	(1,413)	(8.47)	(2,730)	(3.49)
Ծահութահարկի գոնվ ծախս	40,107	76.92	71,079	37.89	7,406	(44.38)	2,995	(3.83)

Ժամանակավոր տարրերությունների գոնվ հետաձգված հարկի հաշվարկը

	Սնացորդը նախորդ ժամանակա- շրջանի ոռութեանը	Ֆինանսավաճ արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Սնացորդը հաշվեսոու ժամանակաշրջ ամի դրույթամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	138,364	2,097	-	140,461
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գոնվ	31,958	(17,539)		14,419
Այլ պարտավորություններ	106,406	19,636		126,042
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(32,918)	23,657	(953,898)	(963,159)
Վաճառքի համար նատչելի արժեքրեր	(3,856)	28,846	(142,476)	(117,486)
Հիմնական միջոցների գոնվ	(3,581)	118		(3,463)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման գոնվ			(811,422)	(811,422)
Պայմաններ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների մկատմամբ	(11,005)	1,917		(9,088)
Պահանջման բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	(14,476)	(7,224)		(21,700)
ԶՈՒՏ ՀԵՏԱՁԳՎԱԾ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԱԿՏԻՎ/ԱՎԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ	105,446	25,754	(953,898)	(822,698)

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.04.2016- 30.06.2016	01/01/2016- 30/06/2016	01.04.2015- 30.06.2015	01/01/2015- 30/06/2015
Հաշվեսոու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	12,033	116,528	(24,092)	(81,163)
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժններ արտոնոյալ բաժնետոմսերի գոնվ				
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակա-շրջանի գուտ շահույթը (Վճառք)	12,033	116,528	(24,092)	(81,163)
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	1,265,782	1,265,782	933,335	933,335
ՄԵԿ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՆ ԲԱԺԻՆ ԾԱՀՈԱՅԻՆ ՇԱՀՈՒՅԹ	0.010	0.09	(0.03)	(0.09)

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթի կամ վճառքի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

Հազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30.06.2016	31.12.2015
Կանխիկ դրամական միջոցներ	5,137,212	5,458,077
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	1,573,642	3,675,879
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	11,715,045	16,251,012
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		1,145,316
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	270,000	1,520,000
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-	18,695,899	28,050,284

* Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցերը:

** Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում տողում արտացոլված են Արօա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված միջոցները:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում

Հազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.06.2016	31.12.2015
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	6,710,854	9,133,956
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,715,045	16,251,012
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիլենտ բանկերում	5,465	19,744
Թղթակցային հաշիվներ ռչ ռեզիլենտ բանկերում	2,369,652	2,145,878
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց	20,801,016	27,550,590

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.06.2016	31.12.2015
ՀՀ բանկերում	5,465	19,744
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	1,793,631	1,312,479
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	575,869	833,004
Հաշվեգրված տոկոսներ	152	395
Ընդամենը	2,375,117	2,165,622
ՀՀ բանկերում՝		
Վարկեր և ավանդներ	2,230,862	3,386,309
Այլ	91,387	272,478
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		

ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
Այլ	122,240	154,291
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,600	4,208
Ընդամենը	2,446,089	3,817,286
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	4,821,206	5,982,908

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30.06.2016	31.12.2015
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	1,382,366	193,493
Ուղղություն (հետզննան) պայմանագրեր	4,415,276	831,086
Այլ	116,938	65,062
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ	53,553	
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	245,330	337,267
Հաշվեգրված տոկոսներ	10,563	2,286
Ընդամենը	6,170,473	1,482,747
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,713)	(5,049)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,166,760	1,477,698
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,987,966	7,460,606

**31.12.2015թ. և 30.06.2016թ. ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.822 ԱՄՆ դոլար (31.12.2015թ.-ին 53.553 հազ.դրամ, 30.06.2016թ.-ին 53.827 հազ.ՀՀ դրամ), «Արմենիան Քարող» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.12.2015թ.-ին՝ 65.062 հազ ՀՀ դրամ, 30.06.2016թ.-ին՝ 64.111 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ»

	Հազ դրամ	
	30.06.2016	31.12.2015
Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ		
Վարկեր, այդ թվում՝	57,807,775	53,837,927
Հիփորեքային	3,319,241	3,197,090
Վարկային քարտեր	6,741,534	5,929,696
Ֆակտորինգ		
Հետ գննան պայմանագրերով	213,984	
Նշված հողվածների գնով հաշվեգրված տոկոսներ	504,141	410,008
Ընդամենը վարկեր	65,267,434	60,177,631
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,170,464)	(1,002,390)
Ընդամենը գուտ վարկեր	64,096,970	59,175,241

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեգորկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	30.06.2016	31.12.2015
	գումար	քանակ
Վարկեր և փոխատվություններ, որից	65,267,434	33,961
աշխատող վարկեր	62,792,950	33,541
արժեգորկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	2,474,484	420
Ժամկետանց	170,169	380
Վերածնակերպված	398,917	3
Վերաֆինանսավորված		
Ընդամենը վարկեր	65,267,434	33,961
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գնով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,170,464)	(1,002,390)
Ընդամենը գուտ վարկեր	64,096,970	59,175,241

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	30.06.2016	31.12.2015
Պետական ձեռնարկություններ	62,968	15,356
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	36,764,979	31,076,443
Խոշոր ձեռնարկություններ	8,894,037	7,952,557
Փոքր և միջին ձեռնարկություններ	27,870,942	23,123,886
այդ թվում բիզնես քարտեր	181,930	210,762
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	24,595,887	25,157,434
սպառողական վարկեր	12,867,483	13,002,460
հիփոթերային վարկեր	3,319,241	3,197,093
Վարկային քարտեր	6,558,969	5,717,560
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,339,459	3,518,390
Դաշվեգոված տոկոսներ	504,141	410,008
Ընդամենը վարկեր	65,267,434	60,177,631
Դաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գույն հնարավոր կորուստների պահուստ (Ժամոք. 7)	(1,170,464)	(1,002,390)
Ընդամենը գույն վարկեր	64,096,970	59,175,241

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառությունների և նրանց հետ փոխապակցված ամձագ գծով	30.06.2016	31.12.2015
հաշվեկշռային մնացորդ	27,391,933	22,563,199
հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	2,173,705	2,381,598
Ընդամենը	29,565,638	24,944,797
Վարկային ներդրություններ	64,096,970	59,175,240
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	46%	42%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	20,086,661	13,271,388
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	147%	188%

Միջազգային ծրագրերով վարկային ներդրություններ	30.06.2016	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ԳԵՐ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,783,334	236
ԳԵՐ "Վերականգնվող էներգիայի Զարգացում" ծրագիր	106,307	1
Սլաքվյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	402,922	29
ՎՃԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	3,157,021	473
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	451,983	9
Բլու Օրչարդ ՓՄՁ ծրագիր	475,669	27
RCA առևտության ծրագիր	341,876	8
Հիփոթերային վարկեր	55,144	26
այդ թվում		
ԳԵՐ	55,144	26
Ընդամենը	7,774,256	809

Վարկային ներդրություններ	31.12.2015	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ԳԵՐ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,682,224	233
ԳԵՐ "Վերականգնվող էներգիայի Զարգացում" ծրագիր	119,595	1
Սլաքվյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	669,161	38
ՎՃԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	3,789,531	519
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	451,769	7
Հիփոթերային վարկեր	79,180	41
այդ թվում		
ԳԵՐ	79,180	41
Ընդամենը	7,791,460	839

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	30.06.2016	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2015	Տոկոսային հարաբերությունը
Աղյուսաբերություն	11,811,973	18	9,206,365	15
Գյուղատնտեսություն	1,561,869	2	1,939,788	3
Շինարարություն	5,407,436	8	4,268,964	7
Տրանսպորտ և կապ	305,578	0	299,963	0
Առևտուր	11,213,374	17	10,716,641	18
Սպառողական	19,906,435	30	20,195,447	34
Դիմոքրատիկ վարկեր	3,341,274	5	3,216,236	5
Սպասարկման ոլորտ	7,924,517	12	7,915,305	13
Այլ	3,794,978	6	2,418,922	4
		-	-	-
Ընդամենը	65,267,434	100	60,177,631	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.06.2016	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2015	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	63,588,301	100	58,761,493	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	4,528	0	-	-
Գերմանիա	4,528	0	3,740	0
Հաշվեգրված տոկոսներ	504,141		410,008	
Ընդամենը	64,096,970	100	59,175,241	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեթղթեր	30.06.2016	31.12.2015
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր	1,328,600	84,751
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	1,328,600	84,751

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	30.06.2016		31.12.2015	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բողակողի				
Երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ	197,869			
Կապիտալի գործիքներ		256,200		256,200
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	197,869	256,200	-	256,200
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,691)		(4,690)
Զուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	197,869	251,509	-	251,510

Հազ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30.06.2016	31.12.2015		
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բողակողի				

Կապիտալի գործիքներ		1,953		1,953
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեքներ	-	1,953		1,953
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեքներ	1,526,469	253,462	84,751	253,463

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված
ներդրումները 30.06.2016թ.-ի դրույթամբ

Դազ դրամ

Անձի անվանումը	Դիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,953	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԾԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԱՅՈՒ ԶՐԵԴԻՏ ՌԵՖՈՐՄԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
ՍԻԼ ԻՆՉՈՒՐԱՆՍ	Ապահովագրական	ՀՀ	22/02/2000	203,948	15.17
Ընդամենը				258,153	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնաճշվություն որևէ բրոսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտողն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեքները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ համաժամանակակից պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Նետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեքներ»

Դազ դրամ

	30.06.2016	31.12.2015
Ակտիվ		
Ընդամենը գրավադրված արժեքներ	9,757,283	9,384,574
Այդ թվում		
Սեփական գրավադրված արժեքներ	9,757,283	8,527,788
Ոնայի համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված արժեքներ		856,786
Պարտավորություն		
Ոնայի համաձայնագրով ներդրաված միջոցներ	9,527,634	9,104,678

Ծանոթագրություն 18. «Սինչև մարման ժամկետը պահպան ներդրումներ»

Դաշնայի և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ. դրամ

Նոդվածի անվանումը	Նոր. շենքեր	Նամակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրա- միջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն.մ իջ. գով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,302,955	1,834,534	502,816	1,396,486	512,336	166,274	7,715,401
Ավելացում	35,566	60,768	140,861	64,121	225,269	8,925	535,510
Օտարում			(89,447)				(89,447)
Մրժեցրկում	10,478				(10,478)		-
Վերախմբավորում	(14,046)	(67,515)		(29,532)	(987)	(1,062)	(113,142)
Դուրսգրում							-
Վերագնահատում							-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,334,953	1,827,787	554,230	1,431,075	726,140	174,137	8,048,322
Ավելացում		138,507	96,503	41,383	235,660	5,846	517,899
Օտարում	(398,735)	(2,060)	(124,175)	(96,151)			(621,121)
Վերախմբավորում	337,438	(574)		574	(337,438)		-
Դուրսգրում**	(1,319,519)						(1,319,519)
Վերագնահատում*	4,087,137						4,087,137
Մրժեցրկում	-	-	-	-			-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	6,041,274	1,963,660	526,558	1,376,881	624,362	179,983	10,712,718
Կուտակված մաշվածություն							-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,354,496	1,263,194	164,974	844,702		47,002	3,674,368
Ավելացում	45,756	159,145	56,896	99,660		10,536	371,993
Այդ թվում՝ 01.04.2015- 30.06.2015	11,342	39,942	14,964	25,020		2,296	93,564
Օտարում			(38,720)				(38,720)
Դուրսգրում		(63,759)		(29,161)		(185)	(93,105)
Մրժեցրկում							-
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատում							-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,400,252	1,358,580	183,150	915,201	-	57,353	3,914,536
Ավելացում	49,611	80,990	28,979	51,394		5,032	216,006
Այդ թվում՝ 01.04.2016 - 30.06.2016	38,221	41,456	14,763	25,852		2,552	122,844
Օտարում	(126,802)	(2,048)	(63,087)	(71,150)			(263,087)
Դուրսգրում	(1,319,519)						(1,319,519)
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մրժեցրկում							-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,542	1,437,522	149,042	895,445	-	62,385	2,547,936
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	6,037,732	526,138	377,516	481,436	624,362	117,598	8,164,782
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,934,701	469,207	371,080	515,874	726,140	116,784	4,133,786

*Հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից շուկայական արժեքի հիման վրա:

Վերագնահատումն դրական արյունքը կազմել է 4,087,137 հազ. դրամ, ինտագված հարկային պարտավորությունը՝ 817,427 հազ.դրամ:

3,269,710 հազ. դրամ հաշվառվել է կապիտալի բաժնի վերագնահատման պահուստ հոդվածում:

**1,319,519 հազ.դրամ գումարը մինչև հիմնական միջոցների վերագնահատումը կուտակված մաշվածության դուրս գրման գումարն է:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. դրամ

Դրամական ակտիվներ	Նամակարգային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Քեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ.գծով կապիտալ ներդրումներ	Ընդամենը
Ակզրնական արժեք						
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	37,544	129,083	50	14,357	-	181,034
Ավելացում		3,731			-	3,731
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգրկում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	132,814	50	14,357	-	184,765
Ավելացում		6,044				6,044
Օտարում						-
Դուրսգրում	(205)	(300)		(1,056)		(1,561)
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Արժեգրկում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37,339	138,558	50	13,301	-	189,248
Կուտակված մաշվածություն						-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	21,710	57,194	29	7,080		86,013
Ավելացում	2,248	12,187	5	1,196		15,636
Այդ թվում՝ 01.04.2015- 30.06.2015	566	3,050	1	298		3,915
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեգրկում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	23,958	69,381	34	8,276	-	101,649
Ավելացում	1,096	6,389	3	596		8,084
Այդ թվում՝ 01.04.2016 - 30.06.2016	548	3,228	2	298		4,076
Օտարում						-
Դուրսգրում	(205)	(300)		(1,056)		(1,561)
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեգրկում						-
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	24,849	75,470	37	7,816	-	108,172
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	12,490	63,088	13	5,485	-	81,076
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	13,586	63,433	16	6,081	-	83,116

30.06.2016թ.դրությամբ 233,591 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագործման:

30.06.2016թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 731 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 19 հազ.դրամ:

30.06.2016թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 905,593 հազ. դրամ (31.12.2015թ՝ 958,058 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

Հազ դրամ

	30.06.2016	31.12.2015
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	33,190	19,789
Ընդամենը	33,190	19,789
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների (պահուստ(ծանոթ. 7)	(350)	(201)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	32,840	19,588
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	30.06.2016	31.12.2015
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	126	175
Կանխավճարներ աշխատակիցներին		8
Կանխավճարներ մատակարարներին	175,528	51,978
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	1,809	10
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	19,453	55,288
Ընդամենը	196,916	107,459
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(7,394)	(1,758)
Ընդամենը	189,522	105,701
Այլ ակտիվներ		
Դահեստ	161,541	127,570
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահպող ակտիվներ	83,100	83,100
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	54,251	64,820
Այլ ակտիվներ	21,917	23,566
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(2,309)	(1,210)
Ընդամենը	318,500	297,846
Ընդամենը այլ ակտիվներ	540,862	423,135

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազ դրամ

	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկերի	59,283	34,251
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	2,213	35,654
Ընդամենը	61,496	69,905
Միջքանակային վարկեր և ավանդներ, այլ կենտրոնական բանկ		
Վարկեր	2,787,455	2,714,219
Ուեպո (հետզննամ) պայմանագրեր	2,000,000	9,100,000
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	2,621,740	4,144,375
Ուեպո (հետզննամ) պայմանագրեր	7,523,811	
Այլ	2,401	
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Այլ	3,804	3,848
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	3,270,280	3,047,243
Այլ	33,945	45,418
Դաշվեգրված տոկոսներ	254,292	169,406
Ընդամենը	18,497,728	19,224,509
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	225,254	447,548
Վարկեր և ավանդներ	8,449,781	6,227,568
Այլ	13,002	9,741
Դաշվեգրված տոկոսներ	89,247	67,957
Ընդամենը	8,777,284	6,752,814
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	27,336,508	26,047,228

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	30.06.2016		31.12.2015	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական իիմնադրամի «Հիփոթեքային վարկավորման» ծրագիր	56,020	215	70,814	289
ԳՀՀ /Գերմանահայկական իիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	2,611,840	41,024	2,510,521	41,206
ԳՀՀ "Վերականգնվող Եներգիայի Զարգացում" ծրագիր	119,595	3,154	132,884	3,684
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր				
Ընդամենը	2,787,455	44,393	2,714,219	45,179

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Այլ	6,623	4,775
Ընդամենը	6,623	4,775

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ	16,725,704	20,256,892
ժամկետային ավանդներ	7,482,296	5,742,147
Այլ	31,966	50,635
Հաշվարկված տոկոսներ	41,982	38,223
Ընդամենը	24,281,948	26,087,897

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ	17,429	10,058
Ընդամենը	17,429	10,058

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ծեռնարկատերների նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ	155,656	148,967
ժամկետային ավանդներ		6,000
Այլ	3,923	3,824
Հաշվարկված տոկոսներ	1,215	11
Ընդամենը	160,794	158,802

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ	10,281,999	11,728,877
ժամկետային ավանդներ	24,341,879	22,911,392
Այլ	512,540	432,497
Հաշվարկված տոկոսներ	121,991	126,147
Ընդամենը	35,258,409	35,198,913

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2016	31.12.2015
Ընթացիկ հաշիվներ	483,692	224,861
ժամկետային ավանդներ	454,158	261,739
Այլ	26,293	29,610
Հաշվարկված տոկոսներ	5,016	2,107
Ընդամենը	969,159	518,317
Ընդամենը պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	60,694,362	61,978,762

30.06.16թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 1,894,017 հազ. ՀՀ դրամ

30.06.16թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 182,419 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 23.1 «Ստորադաս փոխառություն»

Բանկը բաժնետիրոջից ներգրավել է 5,321,740 հազ. դրամ ստորադաս փոխառություն, որն ամբողջությամբ մասնակցում է բանկի նորմատիվային լրացուցիչ կապիտալի հաշվարկին:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն	30.06.2016	31.12.2015
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ՝		
Սվովի	259	693
Ընդամենը	259	693

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

Հազ դրամ

Վճարվելիք գումարներ	30.06.2016	31.12.2015
Շահաբաժններ	494,873	52,823
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	18,169	17,242
Ընդամենը	513,042	70,065

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Այլ պարտավորություններ	30.06.2016	31.12.2015
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	3,007	2,158
ԱՄՆ-ի գծով	35,813	6,972
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	50,816	139,791
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	587,544	474,496
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	71,813	90,535
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալուման գծով		
Այլ պարտավորություններ	184,320	158,808
Մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջուն	933,313	872,760

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 3,164,455 հազ. դրամ, այն ներառում է 1,265,782 հատ սովորական բաժնետոնս 2500 դրամ անվանական արժեքով: Ենիսիոն եկամուտը կազմում է 3,158,247 հազ. դրամ

Դաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալը ավելացել է 833,685 հազ. դրամով: Բանկը հետ է գնել 1027 հատ սովորական բաժնետոնս, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը նվազել է 2,567.5 հազ. դրամով: Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում շրջանառությունից հանված բաժնետոնսերի հաշվին չի կատարվել:

Դաշվետու ժամանակաշրջանում վճարվել են 976 հազ. ՀՀ դրամ շահաբաժիններ: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ. դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային	Մասնակիցի գործունեության ն տեսակը (իրավաբանական անձանց)
Սուրիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	820,122.5	25.9	
Սուրիասյան Խաչատրյան Ալբերտի	455,412.5	14.38	
Սուրիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	474,265.0	14.97	
Սուրիասյան Էդուարդ Ալբերտի	353,915.0	11.18	
ՎՃԵՐ	350,002.5	11.05	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Դաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները՝ 30.06.2016թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները՝ 30.06.2016թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով
բանկի պայմանական պարտավորությունները

	Հազ. դրամ	30.06.2016	31.12.2015
Չօգտագործված վարկային գծեր		3,369,995	4,547,262
Տրամադրված երաշխիքներ		1,173,785	929,707
Տրամադրված ակրետիվներ		25,377	
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)			

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

	Հազ. դրամ
Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	
Մինչև 1 տարի	368,233
1-5 տարի	1,116,938
5 տարուց ավելի	0
Ընդամենը	1,485,171

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին առողջության ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկարտամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույթներից ելնելով:

	Հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	30.06.2016
Սկզբնական մնացորդ	2,224,782
	31.12.2015
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	1,550,151
Բանկի բաժնետեր	66,385
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,196,070
Բանկի ղեկավար	271,024
Ղեկավարի հետ կապված անձ	16,672
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	597,611
Բանկի բաժնետեր	35,687
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	290,432
Բանկի ղեկավար	256,841
Ղեկավարի հետ կապված անձ	14,651
Վերջնական մնացորդը *	3,177,322
	2,224,782

	Հազ. դրամ
Հողված	30.06.2016
Տոկոսային եկամուտներ	164,036
	30.06.2015
	99,997

	Հազ. դրամ
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ցպահանջ
Մնացորդը 31.12.2015թ	Ժամկետային
	401,807
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2016թ-ի 6 ամիսների/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	21,724,109
	1,761,679
Բանկի բաժնետեր	8,403,842
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	11,981,405
Բանկի ղեկավար	754,043
Ղեկավարի հետ կապված անձ	584,819
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2016թ-ի 6 ամիսների/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	21,576,111
	1,233,994
Բանկի բաժնետեր	8,265,348
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	11,955,753
Բանկի ղեկավար	755,427
Ղեկավարի հետ կապված անձ	599,584
Փախարժեքային տարրերություն (+/-)	(6,845)
Մնացորդը 30.06.2016թ	542,959
Տոկոսային ծախս 2016թ-ի 6 ամսվա կտրվածքով	718
	6,905,008
	358,142

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30.06.2016	30.06.2015
Բանկի խորհրդին	63,539	60,757
Աշխատավարձ	63,539	60,757
Պարզեատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	103,217	85,835
Աշխատավարձ	103,217	85,835
Պարզեատրում	-	-
Բանկի ներքին առևտիտին	39,309	38,437
Աշխատավարձ	39,309	38,437
Պարզեատրում	-	-
Ընդամենը	206,065	185,029

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1)Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Չուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների նամրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում),

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սրբես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սրբես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակը օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի $X\%-ի$ չափով դուրսգրումը,
  2. կասկածելի վարկերի $Y\%-ի$ դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
  3. ստանդարտ վարկերի $Z\%-ի$ դասակարգումը հսկվող վարկերի,
  4. արտաքույթով ստանդարտ վարկերի $U\%-ի$ դասակարգումը հսկվող վարկերի,
  5. խոշոր վարկառուի սմնկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դաշնալու սցենար,
  6. ընդհանուր վարկերի $K\%-ի$ դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների $L\%-ի$ չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,

8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սենարների միաժամանակ հանդես գալու սենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարրեր սենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սենարի պարամետրի տարրեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) Վարկային ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական,

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ:

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառութ և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) Վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ Վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիթորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏԵԶԿԱ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

30.06.2016

Հազ դրամ

Յողվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊԴ երկրներ	ՏԵԶԿԱ* երկրներ	Ոչ ՏԵԶԿԱ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	18,695,899				18,695,899
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	8,390,942	305,003	1,966,916	325,105	10,987,966
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443				443
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ					-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	64,092,437		4,533		64,096,970
Վաճառքի համար մատչելի արժեքներ	1,777,978		1,953		1,779,931
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում					-
Հետգնան պայմանագործով գրավադրված արժեքներ	9,757,283				9,757,283
Այլ ակտիվներ	32,857	2			32,859
Ընդամենը ակտիվներ	102,747,839	305,005	1,973,402	325,105	105,351,351
Լարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	4,543,782				4,543,782
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	17,777,838	2,573,727	6,890,634	94,309	27,336,508
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	59,707,772	575,236	252,829	158,525	60,694,362
Ընդամենը պարտավորություններ	77,485,610	3,148,963	7,143,463	252,834	88,030,870
Զուտ դիրք	25,262,229	(2,843,958)	(5,170,061)	72,271	17,320,481

31.12.2015

Հազ դրամ

Յողվածի անվանումը	ԴԴ	ԱՊԴ երկրներ	ՏԵԶԿԱ* երկրներ	Ոչ ՏԵԶԿԱ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	28,050,284				28,050,284
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	5,070,224	447,281	1,449,492	493,609	7,460,606
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	476				476
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	-				-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	59,171,497		3,743		59,175,240
Վաճառքի համար մատչելի արժեքներ	336,260		1,953		338,213
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում					-
Հետգնան պայմանագործով գրավադրված արժեքներ	8,527,788				8,527,788
Այլ ակտիվներ	19,644	2			19,646
Ընդամենը ակտիվներ	101,176,173	447,283	1,455,188	493,609	103,572,253
Լարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	5,502,347				5,502,347
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	18,747,585	2,562,707	4,685,659	51,277	26,047,228
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,450,385	195,653	230,068	102,656	61,978,762
Ընդամենը պարտավորություններ	80,197,970	2,758,360	4,915,727	153,933	88,025,990
Զուտ դիրք	20,978,203	(2,311,077)	(3,460,539)	339,676	15,546,263

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի
տեղաբաշխվածության.

ՀՀ մարզեր	30.06.2016	31.12.2015	Հազ դրամ
Երևան	51,201,314	46,583,462	
Կոտայք	926,120	985,704	
Արագածոտն	1,186,582	1,261,595	
Լոռի	2,212,789	2,042,771	
Սյունիք	1,277,873	1,132,805	
Վայոցձոր	1,462,612	1,456,720	
Արագածոտն	3,585,590	3,308,602	
Սյունիք	1,075,062	1,082,775	
Տավուշ	286,197	309,941	
Գեղարքունիք	464,837	438,660	
Լոռի Զոր	304,839	457,039	
Կողաշխ	113,153	115,168	
Ընդամենը	64,096,970	59,175,241	

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվների վերլուծությունը ըստ տնտեսության սեզմնականության:

30.06.2016

31.12.2015

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայինության

30.06.2016

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Նսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	62,094,657	895,204	1,054,538	48,038	3,416,996
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					401
Դուսաստան					401
3. ՏՀՁԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)	4,533				
Գերմանիա		4,533			-
4. Ոչ ՏՀՁԿ երկրների ռեզիդենտներին					
5. Ընդամենը	62,099,190	895,204	1,054,538	48,038	3,417,397

31.12.2015

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Նսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	58,130,421	497,970	446,323	96,784	3,356,226
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					401
Դուսաստան					401
3. ՏՀՁԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)	3,743				
Գերմանիա		3,743			
4. Ոչ ՏՀՁԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկների)					
5. Ընդամենը	58,134,164	497,970	446,323	96,784	3,356,627

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը՝ 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարտնչների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից՝ ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված սույցերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի աճը վարարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազանում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Յարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չափահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.06.2016թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 12.40%-ը: Չափահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԵԿՈՆՍՄԲԱՆ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև այլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը հաճապատավիճանում է ՀՀՍՍ-ԱԵՐԻ պահանջներից:

6) «ՂԱՅԵԿՈՆՍՄՐԱԾԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային համեմատողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվարան միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորնան գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն։ Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապահովական շարժի սեփական տարերակներով։

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ/ դրամարկղում, բանկային հաշվեներ, խնայողություններ/, դերիտորական պարտքեր /ստացելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հոմք, նյութեր, կիսաֆարմակատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության ենթակա և ապրանքային միջուկներ, ապրանքային միջուկներ, անշաբթ օրույն և առօրուն/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվորյունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեքը /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հաղորդական և այլն/ աս ենամուրներ, աս համարվելու համար և որովանելու համար:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացնան ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիթորինգ: Մոնիթորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիթորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիթորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրարկում է մոնիթորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիթորինգ:

2. Շեռախոսային մոնիթորինգ:

Մոնիթորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ,

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առևայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիթորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիթորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԵԿՈՆՍՈՒՐԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,

2. Վարկային փաստաբերերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,

3. Վարկերի մոնիթորինգ,

4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկումական կամ վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ծեռնարկատիրական գործունեությունը ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխառուակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող նաև առարկայի հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.15 թ				
Չաշխատող վարկեր	1,997,780	Ընդհանուր վարկեր	59,175,240	3.4%
30.06.16 թ				
Չաշխատող վարկեր	2,474,484	Ընդհանուր վարկեր	64,096,970	3.9%
31.12.15 թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	309,255	Ընդհանուր կապիտալ	15,000,076	2.1%
30.06.16 թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	476,701	Ընդհանուր կապիտալ	18,506,880	2.6%
31.12.15 թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	1,002,390	Ընդհանուր վարկեր	59,220,140	1.7%
30.06.16 թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	1,170,464	Ընդհանուր վարկեր	64,096,970	1.8%
31.12.15 թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	1,002,390	Չաշխատող վարկեր	1,350,332	74.2%
30.06.16 թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	1,170,464	Չաշխատող վարկեր	2,474,484	47.3%
31.12.15 թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-120,097	Սիցին ընդհանուր վարկեր	53,428,174	-0.2%
30.06.16 թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-96,038	Սիցին ընդհանուր վարկեր	60,660,183	-0.2%
31.12.15 թ				
Փոխհատուցումներ	237,938	Վարկերից կորուստ	358,035	66.5%
30.06.16 թ				
Փոխհատուցումներ	86,253	Վարկերից կորուստ	- 96,038	-89.8%
31.12.15 թ				
Ծահույթի ծածկման գործակից = (գուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	813,901	Վարկերից գուտ կորուստ	-120,097	-677.7%
30.06.16 թ				
Ծահույթի ծածկման գործակից = (գուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	457,271	Վարկերից գուտ կորուստ	-96,038	-476.1%
31.12.15 թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված գուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	4,465,923	Վարկային ներդրումներ	59,175,240	7.5%
30.06.16 թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված գուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	2,454,585	Վարկային ներդրումներ	64,096,970	3.8%
31.12.15 թ				
Խոշոր փոխհառություններ	24,944,797	Կապիտալ	11,033,294	226.1%
30.06.16 թ				
Խոշոր փոխհառություններ	29,565,638	Կապիտալ	18,506,880	159.8%

Ծուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Ծուկայական ռիսկը արտարժութային, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույթների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժութիւն ռիսկ

Արտարժութային ռիսկի և դիրքերի

Արտարժութային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժութային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժութային դիրքի գծով ռիսկի բնույթագիշ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վճար հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժութային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վճար (արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վճարն (արտարժութային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժութային դիրքերի և արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	Համախառն VAR
2016թ. I եռ.	1,810.91	624.34	216.58	296.85	0.00	447.09	649.94	190.53	0.32	2,825.14
2016թ. II եռ.	1,140.93	356.31	126.64	287.71	0.00	313.49	877.18	271.34	0.97	1,984.02
աճ/նվազում	-669.98	-268.04	-89.94	-9.14	0.00	-133.60	227.25	80.81	0.65	-841.11

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

30.06.2016

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	11,463,826	6,591,591	640,482	18,695,899
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	-	-	443
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	4,510,275	6,254,585	223,105	10,987,965
Արևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ				-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,903,878	37,193,092	-	64,096,970
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	1,779,931		-	1,779,931
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում				-
Հետզնան պայմանագրով գրավադրված արժեքներ	9,757,283			9,757,283
Այլ ակտիվներ	27,225	5,632	2	32,859
Ընդամենը ակտիվներ	54,442,861	50,044,900	863,589	105,351,350
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	15,564,066	11,736,027	36,414	27,336,507
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23,759,784	36,315,414	619,164	60,694,362
Ստորադաս փոխառություն	2,721,689	2,636,578		5,358,267
Արևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություն	259			259
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն				
Վճարվելի գումարներ	513,042			513,042
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	822,698			822,698
Այլ պարտավորություններ	742,354	185,720	4,745	932,819
Ընդամենը պարտավորություններ	44,123,892	50,873,739	660,323	95,657,954
Զուտ դիրք	10,318,969	(828,839)	203,266	9,693,396

31.12.2015

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	17,107,784	10,622,217	320,283	28,050,284
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	33	-	476
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	983,447	5,866,761	610,396	7,460,604

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	26,852,186	32,323,054		59,175,240
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	338,213			338,213
Հետզմնան պայմանագրով գրավադրված արժեքներ	8,527,788			8,527,788
Այլ ակտիվներ	13,601	6,042	3	19,646
Ընդամենը ակտիվներ	53,823,462	48,818,107	930,682	103,572,251
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16,140,501	9,846,587	60,140	26,047,228
Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	23,298,185	38,017,310	663,267	61,978,762
Ստորադաս փոխառություն	2,722,784	1,702,820		4,425,604
Առևտրային նախատեսված պահպող պարտավորություն	693			693
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն				
Վճարվելի գումարներ	70,065			70,065
Հետաձգված հարկային պարտավորություն				
Այլ պարտավորություններ	706,362	126,803	38,847	872,012
Ընդամենը պարտավորություններ	45,152,389	49,820,323	801,101	93,394,364
Զուտ դիրք	8,671,073	(1,002,216)	129,581	7,798,438

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեղլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ուկրու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, ՄԱԷ դիրիխամ:

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2016թ. II եռամյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 2,029,930.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի -1,479,478.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 550,452.0 հազ. դրամով կամ 37.2%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2016թ. II եռամյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2016թ. II եռամյակում, նախորդ եռամյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 49,109.0 հազ. դրամով կամ 2.4%-ով:

Տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին՝ գործակիցը 2016թ. II եռամյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, աճել է 4.9 տոկոսային կետով՝ կազմելով 102.7%՝ 2015թ. II եռամյակի 97.9% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2016թ. II եռամյակում միջին հաշվով տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 102.7%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2016թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.252 տարի (2015թ.-ի II եռամյակի վերջի 1.142 տարվա դիմաց՝ աճելով 0.110 տարով կամ 9.6%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (1.174 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.078 տարով կամ 6.6%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2016թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.567 տարի (2015թ.-ի II եռամյակի վերջի 0.47 տարվա դիմաց՝ աճելով 0.097 տարով կամ 20.6%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.547) նշված ցուցանիշն աճել է 0.02 տարով կամ 3.7%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2016թ. II եռամյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.753 (2015թ.-ի II եռամյակի վերջի 0.698-ի դիմաց՝ աճելով 0.055-ով կամ 7.9%-ով: Նախորդ եռամյակի վերջի համեմատ (0.686) նշված ցուցանիշն աճել է 0.067-ով կամ 9.8%-ով:

Փոփոխվող տոկոսադրույթով ակտիվներ և պարտավորություններ

30.06.2016թ

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սերգուաված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների					485,764		994,382		224,215		232,082	
- Վարկեր												
Ընդամենը	-	-	-	-	485,764		994,382		224,215		232,082	
Զուտ դիրք	-	-	-	-	(485,764)		(994,382)		-224,215		(232,082)	

31.12.2015թ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ	Դրամով	Արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ.												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սերգուաված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների												
Անկատմամբ, այդ թվում												
- Վարկեր					817,108		1,401,945		131,327		230,086	
Ընդամենը	-	-	-	-	817,108		1,401,945		131,327		230,086	
Զուտ դիրք	-	-	-	-	(817,108)		(1,401,945)		-131,327		(230,086)	

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույթները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույթներ		Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույթներ	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մանացրդներ ՀՀ ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ.	9.23	1.76	11.61	3.62
- միջրանկային վարկեր			1.76	0.00
- միջրանկային ռեաց	8.82		10.95	0.00
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	19.19	12.01	20.40	12.57
Արևորային նպատակով պահպող և վաճառքի համար մատչելի առժեքորեն	14.52		14.32	
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	9.61	6.71	8.64	6.80
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5.65	5.23	5.29	4.44

3) մոդելների նկարագրությունը

Արտարժութային ռիսկ

Արտարժութային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ՝ փաթեթ) համար:

Արտարժութային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդ (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժութային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Յամածայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժութային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Յնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժութային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժութային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժութային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժութային քաղաքականությունը միտված է արտարժութային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ գուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժութային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի գուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի գուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույթի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Յաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում գուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոյն գործող տոկոսադրույթներով,
2. տոկոսադրույթների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույթները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի գուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույթի նկատմամբ գնահատվում է «Ճեղքածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումույյատիվ ճեղքածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույթի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքածքի մեջ արժեքը վկայում է տոկոսադրույթների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միջյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույթի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի տոկոսադրույթների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույթների տատանումները և դիմամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքածքի (կուտակային դիսքայանսի) և դյուրացիայի ճեղքածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույթների փոփոխման ընդիհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա բողարկողի, առանձին էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդիհանուր տատանումների հետ կապված գործուներով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ∨ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դիմամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,
- ∨ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ∨ հեջավորման գործիքների կիրառում,
- ∨ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ բողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ∨ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ բողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) Իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարնան հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ծիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) Իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ սրբես թեստերի մեթոդ, որը ենթադրում է դիտարկվող տարրեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և ժամկետայնության ծեղզաքնների մեթոդ, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սրբես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
  2. իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
  3. բոլոր ցանկանց պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
  4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցանկանց պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,
  5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցանկանց պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեջն, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցանկանց պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):
- Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցանկանց պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքագրների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքագրները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունը կատարվում է ակնրարբային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարածատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելիության ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի գնահատում:

2016թ II եռամյակի ընթացքում ակնրարբային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 20.65, 17.74 և 0.67 տոկոսային կետով:

Դաշտու ժամանակաշրջան		30.06.2016										Դագ դրամ	
Հողածի ամփանումը		Զայսառող		Մարմանը մնացել է					Ամժամկետ		Ընդամենը		
		Ժամկետային	Ժամկետամբ	Ցպահանք	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6	6 ամսից մինչև 1-ից մինչև 5	5 տառուց					
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ													
Կանոնիկ և կանոնիկին համաստեցված դրամական միջոցներ,				18,425,898	-	-	-	-	270,000	18,695,898			
մնացողությունը՝ ՀՀ ԿԲ-ում				443						443			
Թամկառեծ մետաղների ստանդարտացված ծովակտորներ				2,457,763	7,222,734			1,191,700	-	115,769	10,987,966		
Պահանջմներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ													-
Նույտային նպատակն ապահով պահպան ֆինանսական ակտիվներ													
Դաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	1,649,396	147,180	424,630	11,047,263	5,440,592	8,222,214	30,866,946	6298749	-	64,096,970			
Արժեքությունը, այդ թվում՝				9,757,283	-	108,841	1,417,628	-	253,462	11,537,214			
- առևտորային նպատակով պահպան													-
- կանոնի համար համար մատչելի						108,841	1,417,628		253,462	1,779,931			
- միջև մարման ժամկետը պահպան													-
- ռեզու համաձայնագործ վաճառքավաճ				9,757,283						9,757,283			
Այլ պահանջմներ	-	-		32,137	-				722		32,859		
Պայմանագրային պահանջմներ**													-
Ընդամենը	1,649,396	147,180	21,308,734	28,059,417	5,440,592	8,331,055	33,476,274	6,299,471	639,231	105,351,350			
Այլ թվում՝													
I խմբի արտադրույթը	1,179,620	55,997	8,909,972	8,297,421	2,195,858	5,064,995	19,301,936	4,922,163	116,938	50,044,900			
II խմբի արտադրույթը	-	-	758,126	105,462	-	-	-	-	-	-	863,588		
Այլ թվում՝													
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով													-
Ֆիրման տոկոսադրույթներով	1,649,396	147,180	12,977	17,179,509	5,429,615	8,200,613	30,676,027	6,235,619		69,530,936			
Անտոկոս	-	-	21,295,757	10,879,908	10,977	130,442	2,800,247	63,852	639,231	35,820,414			
Պատուավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ													
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	339,700	14,852,406	2103897	3,246,578	6,450,019	343,909		27,336,509			
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	-	-	28,206,072	7,800,522	7,373,771	14,736,014	2,422,017	154,806	1,160	60,694,362			
- զպահանգ ավանդներ			27,300,385	29,517	19,000		21,055		1,160	27,371,117			
- ժամկետային ավանդներ	-	-		7,771,005	7,354,771	14,736,014	2,400,962	154,806		32,417,558			
- այլ	-	-	905,687							905,687			
Խնադանական նպատակով պահպան պարտավորություն			259							259			
Ստորագայ փոխառություններ				36,527				5,321,740		5,358,267			
Ընթացիկ հարկի գործվ պարտավորություն													-
Վճարվելի գումարներ			513,042							513,042			
Հետազգական հարուցային պարտավորություններ			822,698							822,698			
Այլ պարտավորություններ	-	-	774,329	152,887	302	5,248	52	-	-	932,818			
Հետևյալ պարտավորություններ	-	-		298,638	716,089	770,295	2,758,759	-	-	4,543,781			
Պայմանագրային պարտավորություններ													-
Ընդամենը	-	-	30,656,100	22,842,342	9,477,970	17,987,840	8,872,088	5,820,455	1,160	95,657,955			
Այլ թվում՝													
I խմբի արտադրույթը	-	-	12,389,333	9,954,731	6,623,499	14,049,009	5,115,341	2,741,826		50,873,739			
II խմբի արտադրույթը	-	-	199,338	230,620	123,820	95,290	11,255	-	-	660,323			
«Խոշոր» պարտավորություններ			4,530,486	7,324,698	1,787,704	2,720,839	1,820,178			18,183,905			
Այլ թվում՝													
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				485,764	994,382	224,215	232,082			1,936,443			
Ֆիրման տոկոսադրույթներով	-	-	12,995,361	21,778,631	8,149,033	17,420,938	6,798,773	498,715	-	67,641,451			
Անտոկոս	-	-	17,660,739	577,947	334,555	342,687	1,841,233	5,321,740	1,160	26,080,061			
Զուտ հրազելի հույսան ճեղքամբ	1,649,396	147,180	(9,347,366)	5,217,075	(4,037,378)	(9,656,785)	24,604,186	479,016	638,071	9,693,395			
Այլ թվում՝													
I խմբի արտադրույթը	1,179,620	55,997	(3,479,361)	(1,657,310)	(4,427,641)	(8,984,014)	14,186,595	2,180,337	116,938	(828,839)			
II խմբի արտադրույթը	-	-	558,788	(125,158)	(123,820)	(95,290)	(11,255)	-	-	203,265			
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(485,764)	(994,382)	(224,215)	(232,082)	-	-	(1,936,443)			
Ֆիրման տոկոսադրույթների համար	1,649,396	147,180	(12,982,384)	(4,599,122)	(2,719,418)	(9,220,325)	23,877,254	5,736,904	-	-	1,889,485		
Կուտակային հրազելի հույսան ճեղքամբ	1,649,396	1,796,576	(7,550,790)	(2,333,715)	(6,371,093)	(16,027,878)	8,576,308	9,055,324	9,693,395				

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան											Հազ դրամ	
31.12.2015		Մարմար մնացել է									Անժամկետ	Ընդամենը
Դաշտային անվանումը	Զաշխատող	Ժամկետային	Ժամկետանց	Ցախականը	Մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամսից 1-ից մինչև 5 տարուց	6 ամսից 1-ից մինչև 5 տարուց	12 ամիս	Տառի	Ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ												
Կամիշիկ և կամիշիկն հավասարեցված դրամական միջոցներ,				26,892,406	-	-	-	-	-	-	1,520,000	28,412,406
մնացողներ 33 կԲ-ում				476								476
Թանկառմեր՝ մետամիեր ստամպատացված ձուլ պատորներ				2,250,576	2,673,783	2,418,814	-	-	-	-	117,429	7,460,602
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ												-
Արևոտային նպատակով պահպող ֆինանսական ակտիվներ				702,775	73,337	-	7,762,241	8,814,266	5,811,851	29,389,768	6,665,902	-
Դաշտայնության տրված վարկեր և փոխառություններ							8,527,788	-	-	-		338,213
Արժեքություն, այլ թվում՝												-
- առևտույն նպատակով պահպող												338,213
- կաճառքի համար մատչելի					-							338,213
- միջև նարման ժամկետող պահպող												-
- ռեպտ հաճածայնագործ վաճառված					-		8,527,788					8,527,788
Այլ պահանջներ							19,646	-	-	-		19,646
Պայմանագրային պահանջներ*												-
Ընդամենը	702,775	73,337	29,143,458	18,983,458	11,233,080	5,811,851	29,389,768	6,665,902	1,975,642	103,979,271		
Այլ թվում՝												
I խմբի արտաքինություն	480,563	52,086	12,371,412	3,757,783	8,532,342	2,097,316	16,426,955	4,982,221	117,429	48,818,107		
II խմբի արտաքինություն	-	-	634,609	296,070	-	-	-	-	-	-	930,679	
Այլ թվում՝												-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով												-
Ֆիրսած տոկոսադրույթներով	702,775	73,337	21,631	18,288,424	11,233,080	5,811,851	29,389,768	6,665,902	1,975,642	74,162,410		
Ամսուկոս	-	-	29,121,827	695,034								29,816,861
Պատուակորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	2,365,791	14,743,087	1,615,847	5,513,890	4,375,972	289,013				28,903,600
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այլ թվում՝	-	-	32,872,087	8,187,121	6,463,162	12,300,002	1,989,595	165,760	1,035	61,978,762		
- զահանգ ալյանժներ			31,058,915									1,035
- ժամկետային պահումներ	-	-	-	8,187,121	6,437,657	12,300,002	1,989,595	165,760				31,059,950
- այլ	-	-	-	1,813,172	25,505							29,080,135
Արևոտային նպատակով պահպող պարտավորություն				693								693
Ստորագրած փոխառություններ					32,479							4,425,604
Ընթացիկ հարկի գործ պարտավորություն												-
Վճարման գումաներ				70,065								70,065
Դեռագված հարկային պարտավորություն												-
Այլ պարտավորություններ				2,142,496	234,599	1,814	540	-	-	-		2,379,449
Դեռհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	-	1,102,175	410,055	1,317,280	2,752,840	13,782,380					19,364,730
Պանմանագրամ պարտավորություններ	-	-	-									-
Ընդամենը	-	-	37,451,132	23,197,286	8,080,823	17,814,432	6,365,567	4,847,898	1,035	97,758,173		
Այլ թվում՝												-
I խմբի արտաքինություն	-	-	16,368,107	9,623,341	5,645,751	13,584,961	2,647,482	1,823,878	-			49,693,520
II խմբի արտաքինություն	-	-	334,564	229,697	46,913	150,914	166	-	-			762,254
«Խոշոր» պարտավորություններ			5,983,998	10,104,335	48,308	2,084,633	2,054,826					20,276,100
Այլ թվում՝												-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով					817,108	1,401,945	131,327	230,086				2,580,466
Ֆիրսած տոկոսադրույթներով	-	-	13,782,380	22,145,579	6,677,064	17,682,565	6,135,481	4,847,898	1,035	71,272,002		
Ամսուկոս	-	-	23,668,752	234,599	1,814	540	-	-	-			23,905,705
Չուտ ինացելիության ճեղքվածք	702,775	73,337	(8,307,674)	(4,213,828)	3,152,257	(12,002,581)	23,024,201	1,818,004	1,974,607	6,221,098		
Այլ թվում՝												
I խմբի արտաքինություն	480,563	52,086	(3,996,695)	(5,865,558)	2,886,591	(11,487,645)	13,779,473	3,158,343	117,429	(875,413)		
II խմբի արտաքինություն	-	-	300,045	66,373	(46,913)	(150,914)	(166)	-	-	168,425		
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(817,108)	(1,401,945)	(131,327)	(230,086)	-	-		(2,580,466)	
Ֆիրսած տոկոսադրույթների համար	702,775	73,337	(13,760,749)	(3,857,155)	4,556,016	(11,870,714)	23,254,287	1,818,004	1,974,607	2,890,408		
Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	702,775	776,112	(7,531,562)	(11,745,390)	(8,593,133)	(20,595,714)	4,248,487	4,246,491	6,221,098			

**Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի
համարժեքություն»**

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի
կառուցվածքը.

	Հազ. դրամ	
	30.06.2016	31.12.2015
Կանոնադրական կապիտալ	4,023,188	2,333,338
Էնիսիոն եկամուտ/Վճառ	3,158,247	-
Թուղարկած չտեղաբաշխված բաժնետոմսեր	(856,165)	
Հետ գնված բաժնետոմսեր	(2,568)	
Պահուստներ՝	12,145,788	6,019,090
Գլխավոր պահուստ	6,000,000	6,000,000
Վերագնահատման պահուստներ	3,719,299	19,090
Չբաշխված շահույթ (Վճառ)	2,426,489	2,695,989
Ընդամենը կապիտալ	18,468,490	11,048,417

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հազ դրամ

2016թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաշա
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և	համարժեք.Փ աստացի %		
	1	2	3 (1+2)	4	5	6		
Հունվար	9,095,261	4,373,962	13,469,223	76,128,312	1,133,562	15.74	12	
Փետրվար	9,042,546	4,410,062	13,452,608	76,241,571	1,150,107	15.67	12	
Մարտ	11,108,092	4,515,227	15,623,319	76,837,377	1,089,318	18.18	12	
Ապրիլ	13,185,015	6,326,860	19,511,875	85,471,098	1,131,265	20.56	12	
Մայիս	13,297,342	6,460,828	19,758,170	86,883,725	1,280,648	20.25	12	
Հունիս	13,656,500	6,430,162	20,086,662	87,238,818	1,394,010	20.32	12	

Հազ դրամ

2015թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող							ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաշա
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և	համարժեք.Փ աստացի %		
	1	2	3 (1+2)	4	5	6		
Հունվար	8,961,578	315,720	9,277,298	64,010,658	1,100,894	12.68	12	
Փետրվար	8,850,801	317,154	9,167,955	63,430,008	1,031,514	12.73	12	
Մարտ	8,834,583	566,517	9,401,100	63,851,005	923,726	13.14	12	
Ապրիլ	8,861,599	2,881,854	11,743,453	63,430,662	904,915	16.55	12	
Մայիս	8,690,543	4,339,342	13,029,885	65,375,536	905,698	17.87	12	
Հունիս	8,543,774	4,271,887	12,815,661	66,343,559	1,013,455	17.14	12	
Հուլիս	8,465,605	4,232,803	12,698,408	68,799,608	951,992	16.55	12	
Օգոստոս	8,491,341	4,245,671	12,737,012	69,726,632	1,036,429	16.25	12	
Սեպտեմբեր	8,552,040	4,276,020	12,828,060	70,302,089	1,044,853	16.24	12	
Դոկտեմբեր	8,751,103	4,374,563	13,125,666	70,991,207	1,053,149	16.46	12	
Նոյեմբեր	8,720,463	4,334,249	13,054,712	71,588,268	1,049,062	16.25	12	
Դեկտեմբեր	8,885,655	4,385,733	13,271,388	72,821,970	1,089,637	16.20	12	

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրույթամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկների կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

30.06.2016թ. դրույթամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	32,842,368	139,465		-
10%	4,589,028			458,903
20%	1,824,447			364,889
30%	3,615,352			1,084,606
50%	1,696,239	206,973		951,606
75%	7,871,858	114,199		5,989,543
100%	28,791,906	808,694		29,600,600
110%	268,548	24,988		322,890
150%	31,779,090	1,689,121	1,244	50,204,183
Ընդամենը	113,278,836	2,843,975	1,244	88,977,219

Հազ դրամ

31.12.2015թ. դրույթամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	Անավարտ ժամկետային գործառնություններ	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	42,502,077			-
10%	823,845			82,385
20%	814,385			162,877
30%	2,405,084			721,525
50%	1,839,353	207,003		1,023,178
75%	8,251,066	143,926		6,296,244
100%	24,094,429	634,959		24,729,388
110%	289,072	23,487		343,815
150%	27,547,852	1,636,536	10,884	43,792,908
Ընդամենը	108,567,163	2,645,911	10,884	77,152,320

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «պարզա ձեռքի հեռավորության» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

30.06.16թ. դրույթամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույթային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում Վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառուն, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ծեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն գեղջի ծզգիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրաված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Դաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Դաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Դաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

30.06.16թ. դրույթամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կամխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Դաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապագանաշխում»

Դաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված

30.06.16թ. դրույթամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

30.06.16թ. դրույթամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց հաճապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները:

Դագ դրամ

Գրավի տեսակ	30.06.2016		31.12.2015	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	27,450,745	123,495,120	24,487,793	112,429,200
Ավտոմեքենա	2,860,524	12,416,360	3,589,140	13,799,855
Սարքավորում	276,789	1,281,495	170,700	593,850
Պատրաստի արտադրանք	395,860	1,126,045	298,970	1,078,045
Երաշխավորություն	18,981,771	91,460,903	18,067,258	81,612,860
Դրամական միջոցներ	636,290	1,870,694	722,726	3,132,672
Ուկա իրեր	6,277,241	8,321,384	5,794,657	7,296,004
Ստանդարտ ոսկի				
Ռետ. արժեքներ	214,338	239,487		
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից բողարկված արժեքներ	-	-	-	-
Այլ արժեքներ	41,118	80,000	-	-
Այլ գրավ	40,280	73,214	9,266	41,812
Գրավ առկա չէ	8,092,478		7,037,121	
Ընդամենը	65,267,434	240,364,702	60,177,631	219,984,298

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Դաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալջյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ. Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը 20 Հուլիս 2016թ.